

жение, така както се развиват и всички български писатели през тази епоха. След Освобождението, през 80-те и 90-те години на XIX век, върху младото израстващо поколение български писатели, които предимно следваха в западни страни, между които е и Славейков, не можеха да не окажат влияние, ако не изцяло поне отчасти упадъчните литературни течения, толкова на мода тогава. Така че не липсата на западна култура и недостатъчното познаване на френския език са попречили на Вазов да изрази в творчеството си «*elemente culturale moderniste*», както заявява Бърбулеску, а социал-историческите условия, при които израства Вазов като поет, са съвършено различни от онези, в които се формира Славейков и ред други по-млади български поети.

Иван Вазов е голям писател-демократ и хуманист. «В най-хубавата част от своето творчество той е носител на оная, завещана от предосвобожденската епоха демократична традиция, която го държи винаги близко до съдбините на народа. Той продължава реалистичната и демократична линия, която иде от Каравелов и Ботев»¹.

Известен идеен упадък в творчеството на Иван Вазов се забелязва само през време на войните (Балканската и Първа световна война), когато, под влиянието на великобългарския шовинизъм, той печати стихотворения с шовинистичен характер, за което по-късно искрено съжалява.

След статиите на Илие Бърбулеску върху българската литература, до края на 1918 г. намираме много малко нов материал. В 1912 г. списание «*Flacăra*» помества в 4-я си брой статията на И. Фоти, *Literatura popoarelor balcanice. Poezia populară și cea cultă*. Авторът характеризира народната песен у балканските народи — гърци, сърби и българи: тя отразява всичките им надежди, морални страдания и душевни тревоги в борбата против потисника. Идеал за отделния човек, както и за обществото става хайдутинът «*primul simptom al emancipării de mai târziu*» (привият белег на по-късната еманципация).

И. Фоти не е възхитен от народното творчество нито на гърци, и нито на сърби и българи. Най-сполучливи в това творчество са само късите лирични песни, а най-хубави от тях са песните с любовни мотиви. Фоти изказва мнение и за главните представители на литературите, за които говори. Според него Вазовият роман *Под игото* «има само локално историческо значение».

Авторът е направил прибързана оценка точно на онази творба от Вазовото творчество, която го прави известен извън границите на неговата родина и която днес е преведена на много чужди езици.

От изказаните мнения в статията за българската литература и българското народно творчество, става ясно, че Фоти е слабо запознат с тях и доколкото изглежда не познава дори статиите на Илие Бърбулеску, излезли във «*Viața Românească*».

Една година по-късно списание «*Flacăra*» публикува в съкратен вид статия от Ив. Гешов². Авторът е проследил историческото развитие

¹ Г. ЦАНЕВ, *Страници...*, стр. 128.

² *Cultura bulgară*, «*Flacăra*», 1912, nr. 2, стр. 12—13.